

A grafikától a dobozképekig

Prutkay Péter kiállítása

Pesti Vigadó, 2017. I. 19. – III. 12.

KEPPEL MÁRTON

Prutkay Péter több évtizedes alkotói pályáján töretlenül megőrizte művészi függetlenségét és személyisé-
gének szabadságát. Kezdetől fogva törekedett arra,
hogy tartózkodjon a kortársak befolyásától, ezért
autodidakta módon sajátította el a szakma fortélyait,
a műfajhatárokat feszegető, kísérletező szemléletet.
A populáris kultúra és a divatos stílusirányzatok kínálta
elismerés nem csábította, szilárd értékrendjéből egy
jöttányit sem engedett. Az 1960-as évek végén színre
lépő Prutkay Péter a sokszorosító grafika legkiválóbb
kortárs alkotói között vívott ki elismerést lenyűgöző
szakmai precizitásának köszönhetően. Rézmetszeteit
és szitanyomatait kis példányszámban sokszorosi-
totta otthoni műhelyében, amelyek a vonalkultúra
kidolgozottságából és a vonalháliból felépített
struktúra elsődlegességéből ívelnek át a színfoltok
szervesüléséig.

PRUTKAY PÉTER:
Remete Szent Antal megkísértése,
2012, objekt, 60x60x8 cm

PRUTKAY PÉTER:
Régészeti lelet, feldolgozás alatt,
2010, objekt, 40x46,5x5 cm

foto: Alaply László

A 70-es, 80-as években készült politikai ihletésű munkákon megalkuvás nélkül fogalmazta meg a morális felelősségvállalás nélkülözhetetlenségét és a hatalom természetének sajátosságait. Közel fél évszázada foglalkoztatják dobozba zárt tárgyösszeállít-
ások, amelyeket „dobozolt kor-képeknek” nevezett el, jóllehet

ezek a kompozíciók kifejezőmódjának kizárólagos területévé a 2006-os buda-
pesti rendőrtattak óta váltak. Technikáját tekintve ez a műfaj kiterjeszti a kollázs fogalmát a tárgyra, az egymás mellé rendelt objektumok megváltozott jelen-
téstartalommal ruházzák föl és emelik a művészet szférájába a hétköznapi tárgyakat. Ez a művészeti ágazattá terebélyesedő módszer napjainkban reneszánszát éli, hiszen a korszellemet pontosan tükrözi a konkrét kijelentések és egzakt meghatározások hiányából fakadó fogalmi kavalkád.

A jelentéstartalmat mindazonáltal egy nagyon bonyolult szimbólum, a doboz hordozza. A finn anyukák csecsemő-
iket az állam által ajándékozott masszív papírdobozban altatják. A hívó zsidók ajtófélfáin található kis doboz, a mezusa tartalmazza a legfőbb imádságokat.

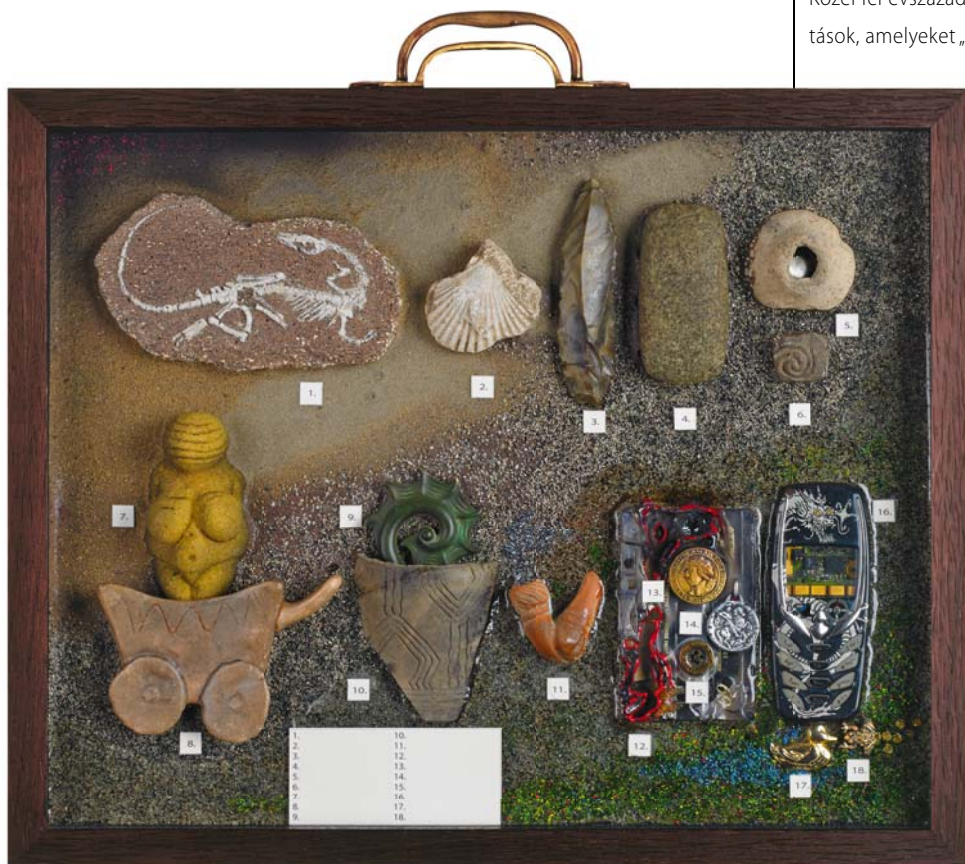
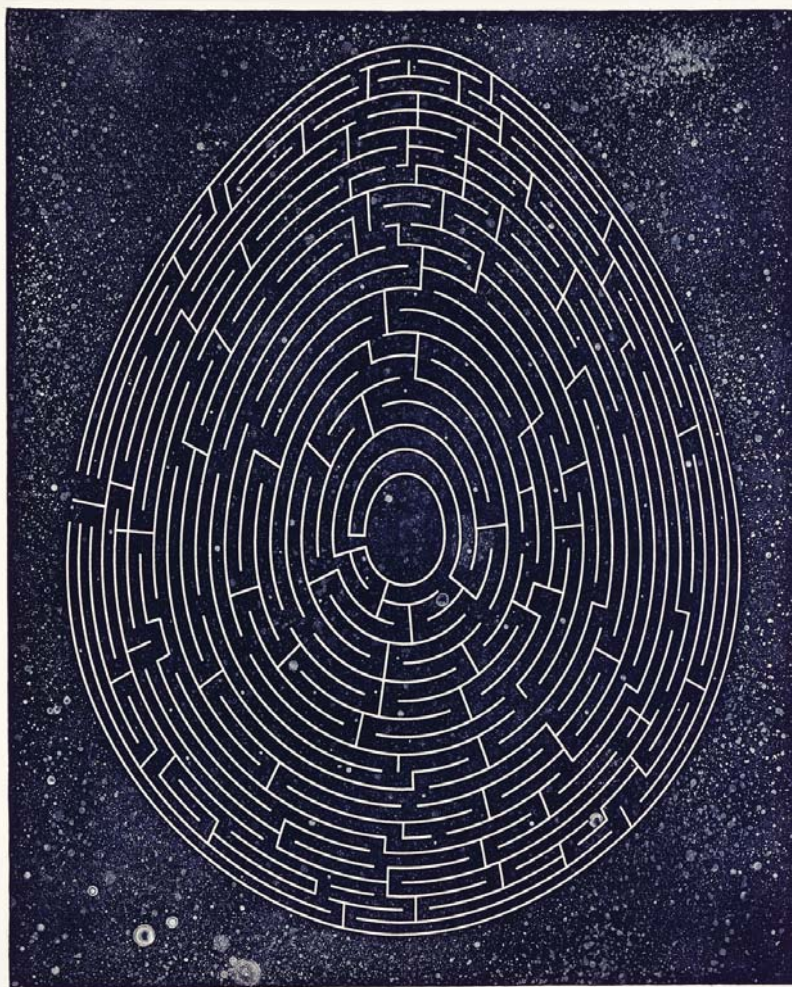

foto: Alaply László

A keresztény ikonográfiában a doboz a női princípium jelképe. Kolumbán Sándor nyelvész gyűjtésében találjuk, hogy a középkorban a koporsó szót ékszeres kis dobozra is alkalmazták. Következésképpen az élettől a halálig, a szakralistól a profánig széles perspektívát kínál a doboz értelmezési tartománya, amelyek közül Prutkay Péter tudatosan dönti el, hogy válogatott tárgyaihoz mi illik, hiszen ezek a dobozreliefek olykor ünnepélyes vitrinek, meghitt oltárok, személyes fiókok vagy egy meszelt falra felakasztott mini enteriőrök. A tárgyak egymás mellé rendelése nem ösztönös cselekvésen alapszik, hanem egy központi gondolat ellentétes vagy paradox irányú megközelítéséből fakadóan épülnek be a képszerűségbe. Az alkotó reflektál a társadalom jelenségeire, és nem zárkózik be az elefántcsonttorony melankolikus magányába. A dobozokba rejtett tárgyak olykor szimbólumai az ideológiák és a manipulált világhatalmi rendszerek kritikájának, máskor par excellence emlékek, amelyek a múlt értékeit menekítik át időkapszulában a jövő generáció számára.

A tárgytól zsúfolt dobozenvironmensek a harmadik dimenzióban idézik meg Pieter Bruegel és Hieronymus Bosch groteszk világát, valamint a természet erejébe és az emberi morálba vetett hit axiómáját. Ezek a 21. századi apácamunkák a múlt tanulságainak megőrzésével előlegezik meg a kiszámíthatatlan jövő fundamentumait. Prutkay Péter oeuvre-je tárgykörök szerint egységekbe rendezve helyezkedik el a kiállítótér falain és a kapcsolódó térszakaszokon. A dobozképek tematikája szerteágazó: az 1848–49-es forradalom és szabadságharc, az I. világháború, az 1956-os forradalom és szabadságharc, a szent és a profán, a „plázakultúra” és a fogyasztói társadalom témáit. A sokszorosított grafikák kérdésfelvetései az ökológiára, a természetvédelemre, a bürokráciára, a nemzeti sorskérdésekre összpontosítanak. A kiállítóhely északi falához egy „atelier” kapcsolódik, amely önnön létjogosultságán jelenít meg egy „zárt osztályt” vagy „dühöngőt”, amely a kommunista diktatúra lenyomatainak képi ábrázolásait foglalja magában.

foró: Alapfy László

PRUTKAY PÉTER: Koszmlabyrinth, 1996, rézkarc, aquatinta, 50x40 cm

PRUTKAY PÉTER: Tisztítótűz, 2016, objekt, 74x83x8 cm

foró: Alapfy László